

Bijlage 4c Internationalisering van het Nederlands: *Impactverhoging*

Deze notitie bevat twee elementen:

- Optimalisering van het bestaande **instrumentarium** voor de internationalisering van het Nederlands en verhoging van de impact door verduurzaming van de aanpak.
- Contouren voor **geografische** prioriteiten bij de ondersteuning van de internationale neerlandistiek.

1. Het CM92 heeft verzocht om een stappenplan voor het verhogen van de impact van de internationalisering van het Nederlands

Acties van de Taalunie voor de periode 2020-2021:

1. Betrekken van alle **stakeholders** binnen en buiten het taalgebied, met name overheden en van overheidswege gefinancierde organisaties, maar ook diaspora en alumni, waarbij synergie met de doelstellingen beoogd wordt in combinatie met een afstemming van taken en rollen.
2. **Structurele wisselwerking** tussen de internationalisering van het Nederlands binnen en buiten het taalgebied (zie CM93 bijlage 4b).
3. **Optimalisering instrumentarium** en uitbreiding van **digitale** vormen van ondersteuning.
4. **Proefproject** met analyse van de groeiende sector van **niet-universitaire talencursussen** (volwasseneneducatie en bedrijfstrainingen).

2. Dimensies van impact van het instrumentarium

Het Taalunie instrumentarium voor de internationalisering van het Nederlands houdt de vinger aan de pols op basis van jaarlijkse bevragingen en veldanalyses van grotere gebieden (Italië, Polen, Duitsland) en is gericht op impact op de volgende dimensies:

- **duurzaam effect** op beleid en veld:
binnen- en buitenlandse overheden en onderwijsinstellingen (alle onderwijsniveaus)
  - duurzame impact op kwaliteit onderwijs en onderzoek
  - duurzame inbedding van NVT in studie-/onderwijsprogramma's
  - duurzame positie van afdelingen aan eigen faculteiten/instellingen
  - duurzame verankering van deskundigheid ter plekke (binnen en buiten het taalgebied)
  - TU als deskundige en betrouwbare partner en zichtbare overheidsorganisatie
- **efficiënte inzet van middelen**
  - online, herbruikbaar instrumentarium
  - optimaal bereik (bv. MijnNederlands), digitaal onderwijs
  - multi-inzetbare materialen en activiteiten
- **meerwaarde** voor Vlaanderen en Nederland:
cultureel, economisch, diplomatiek, academisch, methodisch-didactisch

In het beleid is een belangrijk uitgangspunt dat het instrumentarium de lesgevers en leerlingen/studenten zoveel mogelijk **rechtstreeks** ondersteunt zonder tussenkomst van andere partijen.

3. Doelen van het beleid internationalisering van het Nederlands

De dimensies van impact kunnen vertaald worden in de doelstellingen geformuleerd in de notitie voor CM92.

1. **Ondersteuning leeders (leerlingen en studenten)**
door middel van een aantrekkelijk, kwaliteitsvol en adequaat onderwijsaanbod met toekomstperspectief (vervolgopleidingen, arbeidsmarkt), vakinhoudelijke/socio-culturele contacten/uitwisselingen met het taalgebied, internationaal erkende en gevalideerde toetsing/evaluatie en certificering;
2. **Professionalisering lesgevers en onderzoekers**
toegesplitst op taalvaardigheidsverwerving (ook de eigen taalcompetentie), taalverwervingsdidactiek, onderwijsinnovatie, toetsing en evaluatie, maar ook op specifieke beroepsvelden en -inhouden, zoals vertalen, innoverend onderzoek met aandacht voor de ondersteuning van jonge onderzoekers;
3. **Uitbouw netwerken**
met aandacht voor uitwisseling en samenwerking door middel van de organisatie van docentenplatforms, regionale en thematische lesgeversbijeenkomsten, projectfinanciering, regionale en bovenlokale initiatieven voor de buurtaalregio's (verbinden binnen en buiten het taalgebied);
4. **Versterking professionaliteit en duurzaamheid van afdelingen/secties**
door middel van beleidsonderzoek, het aanbod van expert speakers van het NL, basis/start/noodfinanciering onderbouwd met een efficiënte administratieve ondersteuning.

4. Verhoging van de impact

Na een grondige analyse van het instrumentarium vanuit de drie dimensies (zie 2 boven) en vier doelen (zie 3 boven), kunnen we besluiten dat de gebruikte instrumenten over het algemeen ondanks de relatief bescheiden middelen effectief zijn (een investering van 0,045 EUR per inwoner van Nederland en Vlaanderen voor de internationale neerlandistiek in vgl. met 5,5 EUR investering vanuit Duitsland en 2,8 EUR vanuit Portugal) (zie bijlage voor een overzicht van de analyse per instrument). Met name in de buurtaalregio's is de impact van de bescheiden middelen groot.

Uiteraard zijn er verbeteringen mogelijk en meer kansen te verzilveren (in de bijlage zijn deze domeinen overlijnd). **Impactwinst** kan worden behaald door onder meer verdere verduurzaming van het instrumentarium voor inhoudelijke en bedrijfskundige professionalisering van afdelingen en docenten, gerichte ondersteuning van het cultuurbeleid en uitwerking van de vertaalopleidingen, proactieve stimulering van afdelingen in landen waar dat meerwaarde heeft voor het taalgebied, versterking van netwerken, en scherper afstemming van de rollen die verschillende partners (zoals, bijvoorbeeld, IVN) spelen.

5. Ondersteuning van het veld

Om een impactverhoging van de uitkomsten te realiseren, kiezen we voor een **nieuwe** duurzame omgeving, waarvoor het veld nu meer dan ooit klaar is. Hierin wordt bijzondere aandacht besteed aan de instrumenten die volgens de impactanalyse extra zorg vragen (zie bijlage).

De evaluatie- en impactoefening (ter voorbereiding van CM92 en CM93) en de harde realiteit van corona hebben geleid tot de ontwikkeling van een duurzaam model voor de internationalisering van het Nederlands. Dit model wordt vertaald in het **online taalportaal *MijnNederlands*** met de volgende vijf platforms die doelgroepgericht zijn:

1. een **administratief** luik (contact hub), waar docentschappen/lokale overheden gegevens, data, formulieren, oproepen en een directe communicatielijn naar het Algemeen Secretariaat vinden. Hier wordt ook een historisch archief opgebouwd per afdeling/school (waar subsidiebedragen, gastdocentschappen, studentenassistenten, aantal studentenbeurzen, contracten, enz. geconsulteerd kunnen worden);

Comité van Ministers 7 december 2020

2. een **professionaliseringsplatform** voor onderzoek- en onderwijsdoeleinden waar lesgevers (docenten, leerkrachten, trainers, onderzoekers) toegang hebben tot kennisclips, ondersteuning voor hun eigen taalbeheersing, management van hun academische loopbaan, maar ook management van hun afdeling op het vlak van financiën, projectaanvragen, enz. De uitbouw van dit platform kan op termijn vraaggestuurd worden;
3. een **leermiddelenplatform** dat gedragen wordt door de onderwijzende gemeenschap in buur- en buitenland (met in de toekomst mogelijke verbindingen naar de lerarenopleidingen en student-assistentschappen). Dit leerplatform is een opwaardering van het bestaande *MijnNVT*, maar geeft ook ruimte voor een link naar didactische hulpmiddelen van partners zoals INT;
4. een **leerderplatform** met informatie voor leerders in basis, voortgezet, hoger en volwassenonderwijs: een alumninetwerk, informatie van de diaspora voor studenten, advertenties voor assistentschappen, enz.
5. een platform waar **netwerking** centraal staat en waar regionale en/of thematische bijeenkomsten ook een thuisplek hebben, maar waar ook contacten gelegd worden met de vertegenwoordiging in het buitenland.

Elk (sub)platform heeft een direct aanspreekpunt binnen het Algemeen Secretariaat en wordt aangestuurd afhankelijk van de noden en wensen van de **gebruikersgroep**.

Voor de realisatie van dit platform loopt er sinds het begin van de zomer 2020 een studie naar de technologische integratie van de brede waaier aan bestaande hulpmiddelen waarover het Algemeen Secretariaat beschikt. De bevindingen uit het rapport (ABZG 2020) worden in de loop van het najaar omgezet naar een digitale architectuur door een speciaal voor dit project aangeworven onderwijstechnoloog in samenwerking met de beleidsmedewerkers uit het aandachtsgebied. Voor het einde van het jaar worden de partners in het buitenland in het kader van 40jTaalunie op de hoogte gebracht van de mogelijkheden die dit nieuwe portaal zal bieden. Het portaal wordt gradueel beschikbaar gesteld aan de gebruikers. Er worden korte opleidingstrajecten voorzien.

6. Inzet financiële middelen voor het taalportaal MijnNederlands

Voor deze grote vernieuwingsoefening gaan inhoud, administratie, technologie en communicatie hand in hand. Ze wordt financieel, structureel en personeel mogelijk gemaakt door pro-actief financieel beheer en de mogelijkheden en financiële verschuivingen als gevolg van corona. Hierdoor zijn de investeringen voor MijnNederlands verspreid over verschillende posten in de begroting 2021. Aangezien Internationalisering een accent van de algemeen secretaris in het meerjarenbeleidsplan is, worden er ook middelen uit de daartoe bestemde reserves gebruikt.

Nieuw 2021	Het bijeenbrengen van alle gegevens in één consulteerbaar en doorzoekbaar portaal en vijf platforms zal een efficiëntiewinst en transparantie opleveren. Zo zullen middelen nog sterker dan tevoren behoeftegestuurd en daarmee efficiënt en transparant ingezet kunnen worden en zal er sneller (pro-actief) opgetreden kunnen worden bij lokale problemen en uitdagingen.	
Impact		
Budget		
<i>Portaal MijnNederlands</i>	120.000 EUR	Onderwijstechnoloog, ICT, grafisch design, server, beveiliging
	30.000 EUR	Communicatietraject binnen/IN
	10.000 EUR	Opleidingstrajecten IN
<i>Administratief platform</i>	20.000 EUR	Aanmaak en onderhoud databank
	10.000 EUR	Vormgeving formulieren
<i>Professionaliseringsplatform</i>	20.000 EUR	Universiteit van Nederland & Vlaanderen
	10.000 EUR	Kennisclips docentencursussen
	10.000 EUR	Managementcursus voor academische contexten
	6.000 EUR	Nacholing docenten (deelname cursus)
	30.000 EUR	Buddysysteem docentencursussen binnen/IN
	30.000 EUR	Wetenschappelijk colloquium wereldwijd (50 deelnemers 3 dagen)
	5.000 EUR	Co-financiering wetenschappelijke conferenties
<i>Leermiddelenplatform</i>	50.000 EUR	MijnNVT migreren, controleren en uitbreiden
	50.000 EUR	Integratie bestaande websites: ERK, leerdoelen ...
	10.000 EUR	Links naar websites partners
<i>Leerderplatform</i>	10.000 EUR	Kennisclips studentencursussen
	15.000 EUR	Link naar activiteiten Diaspora-netwerk
	10.000 EUR	Uitbreiding netwerk studenten-assistenten binnen/IN
<i>Netwerken</i>	10.000 EUR	Integratie contacten ambassades en culturele vertegenwoordigers

Bijlage: Impact instrumentarium voor internationalisering van het Nederlands

Instrumenten Nederlands wereldwijd geëvalueerd op impact

NOOT: de bedragen zijn exclusief de vaak substantiële cofinanciering door –meestal lokale– partners

Instrumenten	Impact	Jaarlijks budget
1. Ondersteuning studenten / leerlingen		TOTAAL: € 895.945
Motiverende activiteiten leerders buurtaalregio's	doel: <i>vergroten motivatie leerlingen voor onderwijs Nederlands en interesse voor de Nederlandstalige cultuur</i> duurzame impact: <i>hoog</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog</i> Meerwaarde NL/VL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>duurzaamheid en efficiëntie > standaardiseren, breder beschikbaar maken door draaiboeken en opvolging</i>	€ 50.000
Zomercursus in het taalgebied (Gent – 120 studenten)	doel: <i>motiveren gevorderde studenten (beroep, vervolgopleiding contacten in VL en NL)</i> duurzame impact: <i>hoog (impressie, evalueren!)</i> efficiëntie: <i>medium</i> prioriteit: <i>hoog</i> meerwaarde VLNL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>duurzaamheid instrument & efficiëntie > digitaal en herbruikbaar aanbod, impact evalueren</i>	€ 160.000
Zomercursussen in de verschillende regio's (zes voor 240 studenten)	doel: <i>motiveren beginnende studenten (taalvaardigheid, contacten)</i> duurzame impact: <i>evaluatie</i> efficiëntie: <i>medium</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>duurzaamheid instrument & efficiëntie > digitaal en herbruikbaar aanbod, impact evalueren, onderlinge uitwisseling</i>	€ 100.000
Toetsing en certificering: Certificaat Nederlands als vreemde taal (2 000 examens op vijf niveaus /jaar)	doel: <i>wereldwijde certificering, toegang tot vervolgonderwijs en arbeidsmarkt</i> duurzame impact: <i>hoog</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog – (verdrag)</i> opbrengst v VL+NL: <i>medium (NOB scholen)</i> verbeterpunt: <i>efficiëntie, doelgroep, erkenning > evalueren, bekendheid</i>	€ 543.445 (incl. digitalisering)
Toetsing en certificering ERK – Toolkit (Europees Referentiekader) (1 200 examens in eerste jaar)	doel: <i>prof. lesgevers in toetsen, motiveren leerders</i> duurzame impact: <i>hoog</i> efficiëntie: <i>zeer hoog</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>aandachtspunt is betrouwbaarheid van de test</i>	€ 34.000
2. Professionalisering lesgevers en onderzoekers		TOTAAL: € 428.500
Professionaliseringsprogramma's buurtaalregio's (50+ taaldidactische activiteiten per jaar)	doel: <i>kwaliteitsvol buurtaalonderwijs</i> duurzame impact: <i>hoog (mede door samenwerking met initiële lerarenopleidingen en bevoegde overheden)</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>menskracht, partners, voeling met het veld en beleid in buurlanden > prolongatie van beleidsafspraken met buurlanden (Protocol van</i>	€ 246.500

Comité van Ministers 7 december 2020

Instrumenten	Impact	Jaarlijks budget
	<i>Overeenstemming) ter verduurzaming en structurele verankering</i>	
Professionaliserings-programma's Internationale neerlandistiek (drie docentennascholingscursussen voor taaldidactiek en onderzoek	doel: <i>didactische en wetenschappelijke professionalisering</i> duurzame impact: <i>evaluatie</i> efficiëntie: <i>medium - laag</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>efficiëntie, flexibiliteit en duurzaamheid instrument + bereik, thematische verbreding, bv. bedrijfskundige professionalisering, vertalen, beroepstaalvaardigheden + meer digitaal en duurzaam maken. Daarvoor ook banden met afdelingen en stakeholders in tgb aanhalen. > evaluatie</i>	€ 162.000
Digitaal deelplatform MijnNVT (Nederlands als Vreemde Taal)	doel: <i>vergroten bereik & toegankelijkheid materialen en uitwisseling</i> duurzame impact: <i>medium</i> efficiëntie: <i>medium - laag</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>laag</i> verbeterpunt: <i>efficiëntie, bereik, toegankelijkheid > uitbreiden en verbeteren tot platform MijnNederlands</i>	€ 20.000
Ondersteuning taaldidactiek vanuit andere aandachtsgebieden Taalunie/INT	doel: <i>vergroten bereik & toegankelijkheid ontwikkelde materialen voor onderwijs NVT</i> duurzame impact: <i>medium</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>valorisatie</i> bestaand materiaal verbeterpunt: <i>internationaal onderwijs als doelgroep van materialen systematischer betrekken</i>	PM
3. Uitbouw netwerken		TOTAAL: € 491.000
Ondersteuning 14 regionale docentennetwerken wereldwijd	doel: <i>netwerkvorming & samenwerking, expertise- en kennisdeling, contact met veld ...</i> duurzame impact: <i>medium</i> efficiëntie: <i>medium</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>medium (wisselend)</i> verbeterpunt: <i>werking netwerken meer toespitsen op duurzame impact professionalisering en gerenommeerde wetenschappelijke output en netwerken, thematische netwerken (onderzoek, vertalen) toevoegen ...</i>	€ 266.000
Regionale/bovenlokale samenwerking buurtaalregio's	doel: <i>samenwerking met bevoegde overheden met oog op verduurzaming</i> duurzame impact: <i>hoog</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>verduurzamen door prolongatie Protocol van Overeenstemming, regelmatig contact, samenwerking neerlandistiek binnen en buiten het taalgebied (zie CM92, besluit 4)</i>	€ 10.000
Projectfinanciering innovatie onderwijs en onderzoek	doel: <i>innovatie en bovenlokale samenwerking stimuleren + culturele representatie taalgebied...</i> duurzame impact: <i>hoog</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i>	€ 55.000

Comité van Ministers 7 december 2020

Instrumenten	Impact	Jaarlijks budget
	verbeterpunt: <i>goede manier om innovatie en samenwerking te stimuleren. Verhoging budget</i>	
Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (docentenvakvereniging) (algemene werking en colloquium)	doel: 'empowerment' informatievoorziening wetenschappelijk onderzoek en beroep, en <i>belangenbehartiging neerlandici, adviseur beleid TU</i> duurzame impact: <i>medium</i> efficiëntie: <i>medium</i> opbrengst v VL+NL: <i>medium</i> verbeterpunten: <i>efficiëntie vergroten door focus op kerntaken en verminderen overlap met werking Taalunie en werking regionale platforms, (financieel) draagvlak veld. Colloquium grotere rol geven in professionalisering veld. Informatievoorziening digitaal, sterkere focus op beroepsorganisatie en aansluiten leden op internationale wetenschappelijke netwerken.</i>	€ 160.000
4. Versterking professionaliteit en duurzaamheid afdelingen (geaccrediteerd)		TOTAAL: € 577.500
Basisfinanciering (beperkte jaarlijkse ondersteuning van 1.500-5.000 euro voor 130 afdelingen Nederlands wereldwijd)	doel: <i>duurzaamheid, professionaliteit afdelingen + beleidsinformatie voor TU...</i> duurzame impact: <i>hoog</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>opbrengst zichtbaarder maken, sterker toespitsen op doelen, banden met faculteitsbesturen/beslissers aanhalen, naast die met docenten</i>	€ 305.000
Suppleties voor taaldocenten & Student-assistenten	doel: <i>ondersteunen kwaliteit taalvererving en kennis/netwerk van/in het taalgebied door fin. drempels weg te nemen</i> duurzame impact: <i>hoog</i> efficiëntie: <i>hoog (ook internationaal gezien!)</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>actualiseren voor welke landen o.b.v.actuele inkomensstaten</i>	€ 155.000
Startfinanciering en noodhulp (bij doorstart van bedreigde opleidingen)	doel: <i>stimuleren nieuwe afdelingen, duurzaamheid afdelingen</i> duurzame impact: <i>wisselt (het blijft een risico-investering)</i> efficiëntie: <i>hoog (vanwege eenmaligheid)</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog: mogelijkheid pro-actief in priorit. landen</i> verbeterpunt: <i>pro-actief inzetten in prioritaire landen</i>	Fonds van € 100.000 waarop een wisselend beroep wordt gedaan. Het wordt in de begroting steeds aangevuld tot € 100.000
Beleidsonderzoek / veldanalyse	doel: <i>beleidsinformatie, kansen in kaart brengen, verbinden lokale gemeenschap rond Nederlands ...</i> duurzame impact: <i>hoog/medium</i> efficiëntie: <i>hoog (zelf uitvoeren door de afdelingen)</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>voortzetten in alle regio's en opvolging door afdelingen stimuleren via professionaliseringsprogramma afdelingen</i>	€ 17.500
5. Gebieden met bijzondere relaties met het taalgebied (samenwerking breder dan onderwijs Nederlands)		
Zuid-Afrika Samenwerking op vlak van standaardtaal, cultuur, onderwijs	doel: <i>naast reguliere ondersteuning neerlandistiek rondreizende gastdocent voor taalvaardigheid Nederlands in studie Afrikaans, expertise uitwisseling ondersteunen standaardtaal, samenwerking met</i>	€ 20.000

Comité van Ministers 7 december 2020

Instrumenten	Impact	Jaarlijks budget
Kader: samenwerkings-overeenkomst Afrikaanse Taalraad	<i>Afrikaanse Taalraad, culturele uitwisseling taalgebied Zuid-Afrika...</i> duurzame impact: <i>hoog</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog – medium – laag</i> opbrengst v VL+NL: <i>hoog</i> verbeterpunt: <i>De ATR is aan zet</i>	
Caribisch gebied Kader: Raamovereenkomst met Aruba en Curacao en intentieverklaring NVT Caribisch gebied Project: NVT Carib ter ondersteuning transitie naar NVT onderwijs Nederlands in Caribisch gebied	<i>doel: naast reguliere ondersteuning neerlandistiek, transitie van moedertaalonderwijs naar vreemdetaalonderwijs NL stimuleren en netwerkvorming van de eilanden rond NVT onderwijs</i> duurzame impact: <i>nog gaande</i> efficiëntie: <i>hoog</i> prioriteit: <i>hoog</i> opbrengst v NL: <i>hoog met name NL, kansen kinderen in Car. Deel Koninkrijk, minder uitval vervolgonderwijs</i> verbeterpunt: <i>duurzaamheid transitie en netwerk moet nog bestendig worden via verlenging ondersteuning, samenwerking uitbreiden naar andere domeinen taal</i>	Uit TU middelen: Suriname & Cariben NVT € 15.000 Geormerkte middelen OCW: In 2020 € 121.418 Voor toekomst nog geen toezegging
Suriname Kader: associatieverdrag Samenwerking op alle onderdelen van het Taaluniebeleid waar dat zinvol is	<i>doel: ondersteunen taal, onderwijs en cultuur in Suriname</i> duurzame impact: <i>op dit moment beperkt tot culturele initiatieven en reguliere ondersteuning neerlandistiek</i> efficiëntie: <i>n.v.t.</i> prioriteit: <i>hoog (diplomatieke relaties sterk verbeterd)</i> opbrengst v NL: <i>potentieel hoog, diplomatieke en culturele contacten,</i> verbeterpunt: <i>duurzame betrokkenheid Surinaamse overheid weer op gang brengen</i>	Uit TU middelen: Suriname & Cariben NVT € 15.000 + Suriname algemeen € 20.000